

Патријарх Порфирије: Нема мира у нама ако нисмо у миру са Богом

Беседа Његове Светости Патријарха српског г. Порфирија одржана 15. децембра 2024. године на светој Литургији у Саборној цркви Преображења Господњег у Загребу

У име Оца и Сина и Светог Духа. Драга браћо и сестре, радујем се што имамо прилику да се заједно молимо Богу и да служимо свету Литургију у току овог Божићног поста који нас води ка тајни љубави Божје у односу на човека, у односу на нас људе. Овај пост нас води ка доласку Сина Божјег у свет, из љубави према нама и ради нашега спасења. Овај пост није ништа друго него припрема за дар који добијамо од Бога, а тај дар је Он сам, Цар мира. Зато овај пост треба да рађа и непрестано производи мир, што је циљ и сваког другог подвига. Наравно, треба најпре да рађа наш унутарњи мир, а онда и мир са другим људима, са читавом творевином. Међутим, знамо да нема ниједног мира који можемо постићи у себи и ван себе ако нисмо у миру са Богом, односно ако нисмо у заједници са Њим, у љубави са Њим, уколико се не трудимо да Његова реч, Његова порука и поука и Његово Јеванђеље буду наш живот. Стицање мира Божјег и изграђивање нескривене заједнице са

Њим подразумева опет оно што је смисао и циљ поста – нашу унутарњу промену, унутарњи преображај. То подразумева да разумемо, а онда и да се трудимо, колико год до нас стоји, да будемо ми бољи како би онда могло да буде боље свима око нас. Нажалост, неретко ми бирамо другачији начин. Хтели бисмо да променимо све око себе, да променимо друге, рачунајући да ћемо том спољашњом променом постићи радост, остварити мир, изградити склад.

Неретко бисмо хтели да изменимо све изван себе само да ми останемо исти, а заправо резултат, који се зове мир, радост и склад, може се постићи као трајна вредност само уколико хоћемо ми да будемо бољи и уколико се у конкретном практичном животу трудимо да будемо бољи једни према другима; унутар породице муж у односу на жену, жена у односу на мужа, деца у односу на родитеље, родитељи у односу на децу; на послу у односу на своје колеге, на месту на којем станујемо у односу на своје комшије. Дакле, кад се будемо трудили да ту где смо поправљамо себе, поправљајући односе са онима на које смо непосредно упућени, постајаћемо онда способни да устројавамо и свет који је изван нас у складу са миром, лепотом и радошћу.

Управо данас о томе говори и прича из Јеванђеља Лукиног. Најпре је постављено питање Господу шта треба чинити да човек уђе у Царство небеско или шта је то што се може назвати савршенством. Господ једноставно одговара, да волимо Њега читавим својим бићем, умом, срцем, али и ближњег свога као самога себе. Наравно, та два принципа јесу један двоједини принцип, јер није могуће волети оног који је поред нас уколико не волимо Бога. Заправо, наш труд око људи који су поред нас, наш подвиг да их разумемо, да их загрлимо, да им будемо подршка, да их чујемо, није ништа друго него израз и потврда истог таквог става у односу на Бога, тј. то је потврда да слушамо Бога, да хоћемо да оно што Он открива као исправан, здрав и нормалан живот буде пут којим хоћемо да ходимо.

Дакле, читавим својим бићем Бога волимо, али трудимо се да волимо и ближњег свог као самог себе, јер и он је икона Божја, и он је син Божји ништа мање вредан од нас. Стога ћемо ми своју вредност и своје достојанство показати, пројавити и доказати само уколико нам је једнако важан тај који је поред нас колико смо ми себи важни. Илустрацију оваквог једног става Господ нам описује у причи о Милостивом Самарјанину, где открива и показује оно што нам је свакако добро познато, а то је да није довољно називати себе хришћанином и да није довољно ставити на своје чело било какву етикету праведника, истинољубивог, милосрдног, етикету било које

врлине и исправности. Није довољно припадати некој групи која носи те етикете – и формално би требало да буде група или заједница савршених – да би неко могао за себе да каже да је он праведан и истинит, да је исправан у свом животу. Неопходно је учинити заповести Божје активним. Неопходно је да заповести Христове буду наш живот, а не само да се њима хвалимо, преуносимо и да их користимо као меру којом меримо друге, тј. да их користимо као критеријум кроз који другог процењујемо. Ако тако чинимо онда смо промашени, онда не разумемо ни љубав Божју, ни Његов позив и ни све оно што Он чини за нас. Онда, у крајњој линији, никада нећемо бити испуњени. Увек ће нам нешто недостајати, бићемо празни, нервозни, исфрустрирани.

Дакле, данас у овом одломку из Јеванђеља имамо једног човека који је пострадао, а припадник је изабраног народа. Потом, поред њега пролази неколико њих: свештеник, левит, припадници виших религијских, верских слојева, али и људи који имају виши статус у свом народу и који самим тим, имајући позицију, имају и материјалне услове боље него други. Када су пролазили поред свог сународника и припадника исте верске заједнице, будући да је он био испребијан од разбојника, могли су само да чују запомагања, тражење помоћи, уздисања, јецаје, плач, јер је човек био веома повређен. Међутим, ни свештеник, ни левит се не осврћу на овог који је пострадао. Штавише, не само да пролазе поред њега, него, како каже јеванђељска прича, у широком луку га заобилазе, да не би чули позиве за помоћ и да не би, не дај Боже, морали да учине неки искорак из себе, неки мали подвиг, да макар од сувишка помогну ономе који је њихов ближњи и који страда и моли за помоћ. А онда пролази поред тог истог један припадник другог народа, пролази један Самарјанин, који, по самим правилима изабраног народа, припада непријатељском и верски погрешном народу. Пролази неко кога треба избегавати, с ким не треба имати никакав контакт. И тај неко, који је странац и који је омражен, помаже пострадалом човеку и даје још од свог иметка. Одводи га у гостионицу како би покрио све трошкове око неге пострадалог, молећи људе у гостионици да му помогну и вели да ће додати више ако буде трошкова кад се заврши читав процес.

Читаву ову причу Господ је испричао, јер су му књижевници и фарисеји поставили питање: Ко је мој ближњи? Одговорио им је на крају поновним питањем: Ко је ближњи овом пострадалом? Да ли су то они који су му формално блиски и по вери и по националној припадности или онај који ништа од тога није, али је исказао, потврдио и показао љубав према страдалнику? Одговор је, браћо и сестре, потпуно јасан. Ближњи је онај који

пружа љубав, који разуме, који слуша, који пружа подршку, који зна да је сваки човек икона Божија и да смо сви једни другима потребни. Тај је ближњи. И зато, као епилог и закључак читаве ове приче, остаје питање које је нама упућено. То није питање: Ко је мој ближњи?, него питање: Ко ме сам ја ближњи? Сами себи ћемо дати одговор, опет имајући у виду Јеванђеље Христово, јер кад поставимо такво питање, критеријуми и мере који су дати у Јеванђељу биће критеријуми кроз које ћемо ми одмеравати и процењивати себе, а не друге.

Ко ме сам ја ближњи? — сви да се запитамо, стојећи пред Јеванђељем Христовим, пред Њим, самим Христом Господом нашим, као огледалом, и добићемо засигурно јасан одговор. Онда ћемо знати и шта треба исправљати, кориговати и поправљати, да ли оно што је споља или оно што је изнутра. Наравно, и једно и друго треба поправљати, али добићемо одговор шта претходи, шта је на првом месту, а шта на другом, као и шта од чега зависи. Зато нека би Господ дао, да се увек трудимо да будемо ближњи ми другима, да у другом видимо икону Божју, самог Господа, кога смо позвани сви, сабирајући се у љубави, да увек и непрестано славимо као Једног Бога, Оца и Сина и Светог Духа, сада и увек и у векове векова. Амин.

spc.rs